

ПОГЛЯД НА МІСТА ЗВІДУСІЛЬ

¹Костянтин МЕЗЕНЦЕВ, ²Наталія МЕЗЕНЦЕВА

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

¹mez@univ.kiev.ua, ²provotarnat@ukr.net

26-29 вересня 2017 року в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка та Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара проходила Сьома міжнародна конференція з урбаністичної географії посткомуністичних країн SAT-ference. Конференцію було включено до Переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки МОН України на 2017 рік.

SAT – Cities after Transition – це відкрита наукова спільнота, що об'єднує дослідників пост-соціалістичних міст з провідних університетів та наукових установ світу. Конференції з урбаністичної географії посткомуністичних країн SAT-ference проводяться кожні два роки. Місце проведення визначається шляхом таємного голосування всіх учасників. Попередні SAT-ference проводилися у Лунді (Швеція, 2005 р.), Стокгольмі-Таллінні (Швеція-Естонія, 2007 р.), Тарту (Естонія, 2009 р.), Бухаресті (Румунія, 2011 р.), Тбілісі (Грузія, 2013 р.), Празі (Чехія, 2015 р.). На конференції у Празі у 2015 році були подані заявки на проведення наступного форуму від міст Київ-Дніпро, Будапешт, Лейпциг, Краків та Вільнюс. Українська заявка набрала найбільшу кількість голосів і виграла.

Співорганізаторами конференції були Київський національний університет імені Тараса Шевченка (кафедра економічної та соціальної географії, науково-дослідний сектор «Регіональних проблем економіки і політики»), Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (кафедра фізичної та економічної географії), Криворізький державний педагогічний інститут (кафедра фізичної географії, краєзнавства та туризму), Університет Осло, Українське географічне товариство та Товариство дослідників України.

Конференцію відкрили проректор з наукової роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка Віктор Мартинюк та співголови оргкомітету завідувач кафедри економічної та соціальної географії професор Костянтин Мезенцев з Київського національного університету імені Тараса Шевченка і професор Майкл Джентіле з Університету Осло. З вітальним словом до учасників звернувся Президент Українського географічного товариства, декан географічного факультету професор Ярослав Олійник.

У конференції взяли участь 120 учасників з 23 країн, з них понад 100 – із зарубіжних країн, зокрема 20 професорів та понад 50 докторів з університетів і наукових центрів Великої Британії, Німеччини, США, Швейцарії, Швеції, Норвегії, Естонії, Литви, Латвії, Польщі, Чехії, Угорщини, Румунії, Франції, Італії, Іспанії, Албанії, Росії, Білорусі, Грузії, Гонконгу, Сінгапуру.

У 2017 році оргкомітет конференції запропонував для обговорення тему «Погляд на міста звідусіль». З доповіддю на тему «East meets West – Urban Shrinkage with Chinese Characteristics» виступив ключовий спікер – провідний європейський вчений в галузі урбаністичної та економічної географії доктор Влад Міхненко з Університету Оксфорда.

В рамках конференції відбулися три ключові лекції-доповіді на тему «Джентрифікація та постсоціалістичне місто», організовані науковим журналом “International Journal of Urban and Regional Research” (IJURR), що входить до провідних міжнародних наукометричних баз. Серед лекторів – один з лідерів світової урбаністики доктор Хьун Банг Шин з Лондонської Школи Економіки, доктор Йоанна Кусяк з Університету Відня та професор Лівіу Келчеа з Бухарестського університету.

26-27 вересня 2017 року в Києві відбулись 18 секційних засідань за такими напрямками: від міського соціалізму до урбаністичного пост-соціалізму; нові перспективи житлової нерухомості: планування, політика і втручання з метою вирішення стійких викликів у містах; політика пам'яті і місто; теоретизація міст з точки зору Глобального Сходу; фізичні трансформації міст; сучасна джентрифікація: різні актори та локації; громадський транспорт: ефективне управління та міська практика; етнічність та місто; погляд на міста: від картографування до паркура; розбудова солідарності в пост-соціалістичних умовах; мобільність і маятникова міграція в метрополітенських регіонах; (постсоціалістична?) політика виробництва геополітичних знань: дискурси щодо міської «креативності» та експорт теорії до/з постсоціалістичного міста; «посткомуністичні міста» Центральної та Східної Європи в міській теорії.

Третій день роботи конференції проходив у Дніпрі в культурно-діловому центрі «Менора». В залах центру відбулися 6 секційних засідань різної тематичної спрямованості за такими напрямками: культурні проблеми сучасної регенерації міст, що трансформуються; міста підвищеної напруженості: суперечливі ідентичності, історичні хроніки та геополітика холодної війни в містах на лінії геополітичного розлому; суспільно-просторові нерівності, що виникають; дослідження міського планування в містах Центральної та Східної Європи: реалії що змінюються або залишаються стійкими; зелені, розумні і все? політика сталого розвитку і озеленення.

На секційних засіданнях були представлені ряд доповідей учасників конференції з України. Зокрема, доповідь професора К. Мезенцева з Київського національного університету імені Тараса Шевченка і професора М. Джентіле з Університету Осло «Labs in da hood: newbuild gentrification on Kiev's East Side», доцента Н. Мезенцевої і аспірантки кафедри економічної та соціальної географії М. Пальчук з Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Neighbourhood public spaces within the context of their social environments – the case of Kiev», доцента О. Дронової та магістранта кафедри економічної та соціальної географії Київського національного університету імені Тараса Шевченка Д. Полешка «Kyiv nodal areas: contexts and transformations», доцента Київського університету імені Тараса Шевченка О. Кононенко «Green economy in Ukrainian cities: myth or reality?», доцента А. Мельничука з молодшим науковим співробітником О. Гнатюком та аспіранткою кафедри економічної та соціальної географії М. Растворовою з Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Territorial identity and transformation of the urban space: Vinnytsia and Zaporizhzhia», завідувача НДС «Регіональних проблем економіки і політики» О. Денисенко з Київського національного університету імені Тараса Шевченка «“Sotsmistechko” (Socialist city) in Kyiv: trying to find the model of transformations», доцентів О. Мотузенко, В. Кіптенко, професора О. Дмитрука та аспірантки кафедри географії України Д. Петліної з Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Greenery resources of Kyiv City for elderly urban gardening», професора Г. Підгрушного та наукового співробітника А. Марушинця з Інституту географії НАН України «Defining dynamics and vectors of territorial development of Kyiv metropolitan region using data of Earth remote sensing», наукового співробітника Ю. Іщенка з Інституту географії НАН України «Kyiv: becoming a creative city?», професорів Л. Немець і К. Немця та доцентів К. Сегіди і Н. Гусевої з Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна «The cities of the Kharkiv region: should they have a monocentric or polycentric model of spatial development? Prospects and threats», доцента Передкарпатського національного університету імені Василя Стефаника Р. Сливки «Historical geography of the ruined post-Soviet cities: the consequences of violent conflicts of the last 25 years», професора Л. Зеленської з Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара «Dnipro: new city's facades» та доцентів В. Казакова і В. Пацюк з Криворізького педагогічного інституту «Can industrial tourism change Kryvyi Rih's face?».

Завершилась конференція проведенням заключної дискусії, модератором якої було Олена Денисенко з Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Дискусантами виступили професор Людек Сікора з Карлового університету Праги, професор Ор'ян Шйоберг з Стокгольмської школи економіки та доктор Карола Нойгебауер з Аахенського технічного університету. На закритті конференції до учасників звернувся Проректор з наукової роботи Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара професор Сергій Оковитий.

Учасники конференції відвідали кар'єр Південного залізорудного гірничо-збагачувального комбінату у Кривому Розі, що має довжину 3 км, ширину 2,5 км та глибину 400 м (25 рівнів), спустившись до нього на спеціально обладнаних автомобілях.

Традиційно учасникам форуму були запропоновані ряд екскурсій. Зокрема, перед початком конференції в Києві були проведені дві екскурсії «Печерські пагорби: мікрорайон влади, заможності та історичної пам'яті» та «Від Софіївської площі до Подолу: між Верхнім і Нижнім містом». В Дніпрі учасники конференції побували в Музеї АТО, на екскурсії «Дніпро – індустріальне місто на геополітичній осі, що джентрифікується», екскурсії в Менорі «Міська історична пам'ять», на металургійному комбінаті «Інтерпайп Сталь», на якому впроваджено нову філософію металургійного виробництва, що поєднує в собі інноваційні технології сталеплавлення, новий підхід до виробничої культури та сучасне мистецтво, створене Олафуром Еліассоном.

30 вересня 2017 року учасники конференції мали можливість відвідати Чорнобильську зону, зокрема обезлюднене місто Прип'ять, занедбане село Копачі із залишеним дитячим садком, новий саркофаг (об'єкт «Укриття»), меморіал «Життя для життя», секретний радянський об'єкт Чорнобиль-2 (гігантський передавач і приймач радарної системи «Дуга», що використовувався для протиракетної оборони, космічного спостереження та комунікації і дослідження), меморіал «Для тих, хто врятував світ».

За результатами голосування учасників місцем проведення Восьмої міжнародної конференції з урбаністичної географії посткомуністичних країн SAT-ference став Белград (Сербія).